

Mottagare
Regionstyrelsen

Medborgarförslag. Säkra cykelvägar för bättre hälsa och bättre miljö

Förslag till beslut

- Regionstyrelsen anser medborgarförslaget besvarat.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit 2022-06-21 där förslagsställaren föreslår att en omprioritering av vägnätet i cykelns favör ska göras i och i anslutning till bland annat Visby. Förslagsställaren pekar på behovet av säkra cykelvägar med två mils radie ut från Visby, liksom eventuellt även i anslutning till andra orter, liksom på Fårö. Där det inte finns plats att bygga cykelväg föreslås så kallad bygdeväg eller enfältsväg. Förslagsställaren motiverar förslaget med att det i dagsläget är för farligt att cykla dessa sträckor.

Regionstyrelseförvaltningen delar förslagsställarens uppfattning att det finns stora brister i cykelvägnätet idag, i Visby och längs med länsvägarna. Det finns en cykelplan för Visby som sträcker sig till 2025, där problem och åtgärder har identifierats. Utanför Visby saknas kartläggning av behoven och en samordnad cykelplanering mellan Trafikverket och regionen behövs för att ta fram åtgärder som främjar både daglig pendlingscykling och turistcykling. Regionstyrelsen beslutade 2023-06-13, § 222, att uppdra åt regionstyrelseförvaltningen att ta fram en regional cykelplan för Gotland. Planen kan omfatta cykelvägar av olika standard och även bygdeväg kommer vara relevant att titta på.

Den regionala cykelplanen kommer att tas fram i samverkan med Trafikverket och uppstart sker under hösten 2023.

Åtgärder för att förenkla och förbättra möjligheterna att cykla på Gotland är prioriterade i länsplanen för regional transportinfrastruktur 2022-2033. Där är 120 miljoner kronor, 43 procent av de totala medlen, vikta till cykelåtgärder på det statliga vägnätet. Utöver det finns möjlighet att inom länsplanen medfinansiera cykelåtgärder på det kommunala vägnätet. Att bygga cykelväg är dock dyrt, samtidigt som behoven är stora.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att medborgarförslaget med den informationen kan anses besvarat.

Ärendebeskrivning

Medborgarförslaget lyder "Säkra cykelvägar ska finnas längs alla vägar som går till och från Visby. 2 mil ut skulle kunna vara lagom så att de som bor längs vägen kan ta sig säkert in till stan. Andra orter på ön kan också behöva säkra cykelvägar beroende av hur starkt trafikerade vägarna är. Cykelväg på Fårö är också något som behövs. I dagsläget är det livsfarligt att cykla på de flesta vägar som går in till Visby. Delar av Visby är också svår cyklade. Det behövs en rejäl omprioritering av vägnätet i och i anslutning till bl a Visby. Många boende på ön vill cykla men det är för farligt. Där det inte finns plats att bygga cykelväg skulle man kunna ha sk. Bygdeväg eller enfältsväg. Cyklisten har företräde i körfältet och bilar kan köra där om det är fritt annars får de vänta och köra om när det går. Börja gärna med vägen ut mot Stenkumla! Jag vet att detta ligger under trafikverket men Regionen behöver jobba för en sådan utveckling. Satsa på oss som bor här!"

Bakgrund

I Cykelplan Visby 2015–2025 identifieras flera brister och behov kopplat till cykelvägnätet i staden. I planen pekas bland annat saknade länkar ut i huvudvägnätet, varav vissa går längs statliga vägar. I cykelplanen beskrivs även andra behov så som separering av gående längs huvudvägnätet, trafiksäkerhetshöjande åtgärder vid korsningar och vid skolor samt förbättrad vägvisning.

Utanför Visby saknas kartläggning av behoven och en samordnad cykelplanering mellan Trafikverket och regionen behövs för att ta fram åtgärder som främjar både daglig pendlingscykling och turistcykling. Regionstyrelsen beslutade 2023-06-13, § 222, att uppdra åt regionstyrelseförvaltningen att ta fram en regional cykelplan för Gotland. En regional cykelplan är ett samlat regionalt vägledande dokument för utveckling av ökad och säker cykling och kan bland annat användas för att ge stöd och vägledning vid prioritering av investeringar i cykelåtgärder. Den regionala cykelplanen är inte begränsad till väghållarskap utan ska titta på de lösningar som är mest lämpade ur ett cykelperspektiv. Planen kan omfatta cykelvägar av olika standard, exempelvis gång- och cykelbana, sommarcykelväg eller cykelfält.

Gällande Fårö specifikt kommer Trafikverket under hösten 2023 starta upp arbetet med en åtgärdsvalsstudie. Trafikverket tar alltid fram en åtgärdsvalsstudie inför planeringen av ett nytt objekt eller en ny åtgärd kopplad till det statliga vägnätet. En viktig utgångspunkt i arbetet blir att titta på åtgärder för att förbättra möjligheten att cykla på ön.

Åtgärder för att förenkla och förbättra möjligheterna att cykla på Gotland är prioriterade i länsplanen för regional transportinfrastruktur 2022-2033. Där är 120 miljoner kronor, 43 procent av de totala medlen, vikta till cykelåtgärder på det statliga vägnätet. Utöver det finns möjlighet att inom länsplanen medfinansiera cykelåtgärder på det kommunala vägnätet. Att bygga cykelväg är dock dyrt, samtidigt som behoven är stora.

Om konceptet bygdeväg

Förslagsställaren lyfter särskilt konceptet bygdeväg. Möjligheten att göra om del av väg till bygdeväg utreddes i Åtgärdsvalsstudie Trafiksäkerhetsbrister Klinte bergtäkt väg 140, 141 och 562, Klintehamn. Textstyckena om bygdeväg nedan är i stort sett i sin helhet hämtade från tidigare arbetsversioner av nämnda åtgärdsvalsstudie.

En bygdeväg är en befintlig, lågtrafikerad väg som målas och regleras för att göra det tydligare för trafikanter att de behöver samsas om utrymmet på vägen. Mer konkret är en bygdeväg en dubbelriktad körbana i mitten, så smal att två bilar inte kan mötas på den. Vägrenen på respektive sida av körbanan är bredare än vanligt så att de oskyddade trafikanterna fogar över en tydligare plats. Vägrenen ska nyttjas av gående, cyklister, mopedister och ryttare. Vid möte mellan två motorfordon får bilisterna tillfälligt använda vägrenen förutsatts att de kan göras utan fara för någon annan trafikant. Det huvudsakliga syftet med en bygdeväg är att förbättra tillgängligheten för oskyddade trafikanter där fordonstrafiken är liten. En bygdeväg innebär att bilister får längre avstånd till utfarter och korsningar samt till vägkant vilket förbättrar trafiksäkerheten mot dessa.

I Sverige finns ett fåtal bygdevägar i Dalarna, Hälsingland och Skåne. Erfarenheter från Sverige visar att cyklister tar mer utrymme på vägen och att samspelet mellan cyklister och bilister fungerar något bättre på bygdeväg än konventionell tvåfältsväg. Problem som adresseras är att fordonstrafiken inte respekterar hastighetsgränser. Det kan även finnas en problematik kring trafikanternas vana av bygdevägen som vägtyp samt att dess funktion för många är okänd. Studier från andra länder visar på samma sätt en tudelad bild av hur väl konceptet fungerar.

I fallet med Åtgärdsvalsstudie Trafiksäkerhetsbrister Klintebergtäkt väg 140, 141 och 562, Klintehamn bedömdes bygdeväg som olämpligt på grund av trafikmängd för motorfordon samt svårigheter att hastighetssäkra vägen för att säkerställa tillräckliga siktsträckor för det dubbelriktade körfältet.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen delar förslagsställarens uppfattning att det finns stora brister i cykelvägnätet idag, i Visby och längs med länsvägarna. Regionstyrelseförvaltningen bedömer därför att arbetet med en regional cykelplan blir viktigt. I planen kan även konceptet bygdeväg utredas vidare. Regionstyrelseförvaltningen bedömer att medborgarförslaget därmed kan anses besvarat.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag Säkra cykelvägar för bättre hälsa och bättre miljö daterad 2022-06-21
Tjänsteskrivelse regionstyrelseförvaltningen daterad 2023-08-23

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Skickas till

Förslagsställaren